

Сэцэсія

Выхад ЗБМу зь Беларускага Саюзу “старыя” (чытай: трыццацігодкі) успрынялі спакойна, а нават зь нейкай палёгкай. Абрыдлі... Невядома чаго хочуць, а карысьці зь іх ніякай. Як выбары, то яны апалітычныя. Да таго ж на старэйшых кідаюцца з кулакамі.

Усё ж такі прыкра. Адчуваеш сябе вінаватым, хаця невядома чаму. У чым справа? Адказаць на гэтае пытаньне дапамог мне артыкул нямецкага палітоляга Кляўса Легеві (*Leggewie*) “Пакаленьне ’89, альбо Што мае супольнага падзеньне муру з пакаленьнем X” (“*Deutschland/Niemcy*”, № 5, лістапад 1995 г.).

Аказваецца, мы маем дачыненне з новым пакаленьнем. Яно такое ж адметнае, як калісь славутае пакаленьне 1968 году. Галоўная прыкмета новага пакаленьня — гэта апалітычнасьць, калі разумець яе як неахвоту ўступаць у партыі, арганізацыі, прафсаюзы і г. д. З другога боку, гэтую моладзь можна прыцягнуць да рознага роду акцыяў, пачынаючы з турніраў вулічнага футболу і канчаючы вялікімі экалягічнымі акцыямі “Грынпісу”. На польскім панадворку мы маем прыклад Вялікага аркестру сьвяточнай дапамогі Юрка Оўсяка*.

Падобныя мабілізацыйныя працэсы абмінаюць нацыянальную дзяржаву. Ні пры чым тут таксама інтэрнацыяналізм пакаленьня 1968 г., які ў самой сваёй сутнасьці адносіўся да нацыянальнай дзяржавы. Сёньня мы маем дачыненне з дыялектыкай глябалізацыі і трыбалізацыі (ад ангельскага слова *tribe* — племя), якая падкопвае нацыянальныя культуры. З аднаго боку, культурныя працэсы ахопліваюць усю моладзь зямнога шару, з другога боку — ствараюцца групы (банды) аднагодкаў, накіраваныя плямёнаў, якія карыстаюцца адметнымі знакамі. Іх узьнікненьне выклікана раскладаньнем грамадзкіх (перш за ўсё сямейных) сувязяў. Прыгадаю, што здарылася ў Бельску: удзельнікі “Бардаўскай восні” апынуліся на тэрыторыі моладзевай шайкі, якая мусіла паказаць, хто тут пан.

Вывады на будучыню, якія робіць Легеві, наступныя: узрост будзе адыгрываць што-раз большую ролю ў грамадзкім жыцьці. Розніцы ва ўзросьце стануць лініямі падзелаў і канфліктаў, а прорва паміж маладым пакаленьнем а сярэднім і старэйшым будзе расьці. Будучыня традыцыйнай эўрапейскай палітычнай культуры вельмі няпэўная.

Ад сябе дадам, што культурныя зьявы, якія пагражаюць нацыянальным традыцыям, могуць мець фатальныя наступствы для такой слабой нацыі, як беларуская. Вельмі таксама насцярожвае мяне тое, што хаваецца пад паняцьцем “індывідуалізаваны рух”, якім карыстаецца Легеві, апісваючы моладзевыя акцыі.

“Індывідуалізаваны рух” няўмольна асацыюецца ў мяне з натоўпам, якім варочаюць як скацінай.

У сьвятле разважаньняў прафэсара Легеві канфлікт ЗБМаўцаў са старэйшымі здаецца непазьбежным. Зразумелай робіцца таксама няўдаласьць ЗБМу і фрустрацыя яго дзеячоў. Усё як быццам закадавана ў самой ідэі яго існаваньня: ЗБМ — гэта нацыянальная арганізацыя пакаленьня, якое ў сваёй большасьці не прызнае ні нацыі, ні арганізацыі. Усё нібыта зразумела, але анітрохі мне ад гэтага не лягчэй.

Друкуецца паводле:

Ніва. 1996. 21 студзеня. № 3. С. 1.

* Оўсяк (*Owsiak*) Ежы (нар. 1953) — польскі радыё- і тэлежурналіст, арганізатар дабрачынных акцыяў. У 1993 г. заснаваў дабрачынны фонд “Вялікі аркестар сьвяточнай дапамогі”, найбольш вядомай формай дзейнасьці якой зьяўляецца правядзеньне штогадовай агульнапольскай імпрэзы, якая называецца “Фіналам Вялікага аркестру сьвяточнай дапамогі”. Падчас гэтай імпрэзы на тэрыторыі ўсёй Польшчы і за яе межамі праводзіцца сэрыя музычных канцэртаў, прыбытак ад якіх пералічваецца на дабрачынныя мэты, перадусім на падтрымку мэдычных устаноў. — Рэд.